

Wommelgemse Heemkundige Kring "De Kaeck" VZW

MEDEDELINGENBLAD

Ledenblad: Februari-Maart: nummer 409

Tweemaandelijks tijdschrift, verschijnt op 1 februari, 1 april, 1 juni, 1 augustus, 1 oktober, 1 december

Oplage : 150 exemplaren.

ISSN=0777-804X

Verantwoordelijke uitgever: Eddy Smits - Schaarbosstraat 10 – 2160 Wommelgem – tel.: 03/354.40.72

e-mail: eduard.smits@skynet.be - "W.H.K. De Kaeck ": www.dekaeck.be - Bankrekening (IBAN) : BE12 9799 5205 4092

TE NOTEREN:

- * 10 februari - 14 u -Voordracht over Wommelgem in 1624 door K. Mortelmans. Documentatiecentrum
- * 13 februari - Vooravond Aswoensdag – Pruimenvlaaitjes!
- * 24 februari - 14u Algemene Vergadering documentatiecentrum
- * 12 maart - Voordracht "Het Schijn" - 14u -Gildenhuis zaaltjes 3 en 4.
- * 21 april erfgoeddag – Erfgoedwandeling Wommelgem Centrum
- * 21 april - 28 april : Erfoedweek met thema "thuis"
- * 1 mei - Deelname aan "Kom op tegen Kanker"
- * 4 mei - Dageis Westhoek – Samenwerking met het Davidsfonds
- * 1 juni - Open Kerkendag

- * MEER INFORMATIE AANGAANDE DEZE ACTIVITEITEN IN DIT NUMMER

De voordracht heeft plaats op zaterdag 10 februari te 14u in ons documentatiecentrum. Om onze kosten te drukken vragen wij een bijdrage van 5 Euro (drankje inbegrepen) voor onze leden en leden van het Davidsfonds. Niet leden betalen 7 Euro.

UW LIDGELD 2024 REEDS BETAALD? NEEN, DOE HET DAN NU !! 15 Euro overschrijven op onze bankrekening met vermelding "lidgeld 2024"

ASWOENSDAG – Pruimenvlaaikens...

Aswoensdag en pruimenvlaaikens een traditie die we niet laten voorbijgaan. Onze leden kunnen op dinsdagavond 13 februari, vanaf 17u30 in ons documentatiecentrum komen smullen van een lekkere spie pruimentaart geserveerd met een heerlijk tasje koffie of thee. Kostprijs : 5 Euro. Natuurlijk moet je hiervoor inschrijven bij onze schatbewaarder door, voor 10 februari, 5 Euro te storten op onze bankrekening: BE12 9799 5205 4092. Uw inschrijving is definitief bij ontvangst van uw bijdrage. (Te noteren: er is géén afhaalmogelijkheid voorzien).

VOORDRACHT WOMMELGEM IN 1624

Samen met Koen Mortelmans reizen we 400 jaar terug in de tijd en stellen ons de vraag : hoe zag Wommelgem er toen uit?, was Wommelgem toen vlot bereikbaar en hoe zag de wegenstructuur er toen uit?, hoe verdienden onze voorouders hun boterham en hoe woonden ze?

In een tweede deel werpt Koen een licht op de bestuurlijke structuren : wie had er hier wat te zeggen, de kerk, of waren er ook burgerlijke bestuursniveau's?. en van wie was dat hier allemaal en hoe verliepen de geldstromen?

Kortom het belooft een zeer interessante namiddag te worden waarop we alle leden uitnodigen.

ALGEMENE VERGADERING

Onze "Algemene Vergadering" waarop alle leden van onze kring verwacht worden, heeft plaats op zaterdag 24 februari te 14 uur. Rond 12 februari mag je een e-mail (of brief) verwachten met alle noodzakelijke gegevens om te kunnen deelnemen aan deze vergadering. En natuurlijk na de vergadering smullen we van heerlijke pannenkoeken.

VOORDRACHT "RINGPARK HET SCHIJN EN DE OOSTERWEEVERBINDING"

'Laat het Schijn maar stinken' een volks deuntje dat illustreert hoe deze rivier er ettelijke jaren heeft bijgelegen. Ooit voorzag het Schijn, via het spuihuis en de Herentalsevaart, Antwerpen van proper drinkwater. Thans gaat het de goede kant op en is het "stinkende Schijn" zo goed als verleden tijd.

Het Schijn heeft een moeilijke geschiedenis achter de rug. In onze "moderne" tijd lag het Schijn in de weg van alle grote infrastructuurwerken zoals de Antwerpse vesting, autosnelweg, spoorwegen en de havenuitbreiding. Heden is er de Oosterweelverbinding en weer ligt het Schijn in de weg.... Maar er is goede hoop dat men het ditmaal anders aanpakt : het Schijn wordt een centraal onderdeel van de geplande ringparken, Lobroekdok en Groenendaal.

Joris De Bleser neemt ons op dinsdag 12 maart op sleeptouw langs "het Schijn" en vertelt ons het complexe verhaal van deze rivier. Hij koppelt de lange, moeilijke geschiedenis ervan, aan onze nieuwsgierigheid naar de toekomst ervan.

De voordracht heeft plaats in de zaaltjes nr. 3-4 van het Gildenhuis. De inkom bedraagt 5 euro voor leden van De Kaeck en Het Davidsfonds. Niet leden betalen 7 Euro.

ERFGOEDDAG

Als toerist vindt ge het heel normaal dat er aan historische gebouwen of plaatsen een bord staat met de nodige toelichting. Het gemeentebestuur vroeg zich af of dit ook in Wommelgem te realiseren valt. Samen met het gemeentelijk "vrije-tijds team" werkt onze kring aan een wandeling door Wommelgem centrum,

langs de nog bestaande bezienswaardigheden of plaatsen die een rol speelden in de (kleine) Wommelgemse geschiedenis. De wandeling wordt ingewandeld op 21 april. Meer informatie in onze volgende mededelingen

"Brouwerij van Wommelgem" (links) en landbouwstokerij "Juniperus" (rechts)

ERFGOEDWEEK

Van 21 tot 27 april heeft de "erfgoedweek" plaats, een week waarin in hoofdzaak jongeren worden aangesproken. Het thema van deze week is "thuis".

Onze kring heeft de intentie om aan de week deel te nemen en een tentoonstelling op te bouwen bestaande uit "alledaagse dingen" die je vroeger thuis kon vinden. Verdere

informatie over de tentoonstelling vindt ge in onze mededelingen van april 2024.

KOM OP TEGEN KANKER

Op 1 mei werkt onze kring mee aan het evenement "Kom op tegen Kanker" in het Brieleke. Enerzijds is het de bedoeling om "Kom op tegen Kanker" te steunen en anderzijds willen we een activiteit inrichten die het werk van een heemkundige belicht. "Op zoek" is dan ook de titel van de door heemkring voorziene activiteit. Deelnemers gaan aan de hand van een vragenlijst op zoek naar onze Wommelgemse herbergen en bijzonderheden aangaande die herbergen. Meer hierover in de mededelingen van april 2024.

DAGREIS IN SAMENWERKING MET HET DAVIDSFONDS.

Hou de datum van 4 mei vrij voor onze jaarlijkse dagreis. Samen met het Davidsfonds reizen we naar de Westhoek waar Filip Despriet (een uitstekende gids!) ons opwacht.

WOMMELGEMSE WIELERTOERISTEN 40

JAAR.

In het kader van het jubileumjaar 2023-2024 van Wommelgemse verenigingen besteden we in het volgende nummer van De Krijter aandacht aan de Wommelgemse Wielertoeristen, in de volksmond "die van den Borremans".

Gedurende 40 jaren zijn er heel wat leden de revue gepasseerd en werden er heel wat manifestaties georganiseerd. Heel wat informatie van deze vereniging is bewaard gebleven bij de wisselende secretarissen. Toch durven wij een oproep doen aan onze leden, waarvan er waarschijnlijk ook enkele ooit lid zijn geweest van WWT, eventuele teksten of foto's uit te lenen om zo uitgebreid mogelijk het verleden te laten herleven.

Bezit ge nog informatie, in welke vorm dan ook, zoudt ge ons een groot plezier doen zo wij dit mogen inkijken. Foto's zijn uiteraard meer dan welkom, deze kunnen gescand worden zodat alle informatie achteraf terugbezorgd kan worden.

Teksten en/of foto's te bezorgen bij

Etienne Swaans, Sint-Damiaanstraat 136, of via Mail op et.swaans@skynet.be

Etienne Swaans

EERSTE VRIJDAG WANDELINGEN - maart

en april 2024

Op **vrijdag 1 maart 2024** wandelen van Pulle door velden en bossen naar Vorselaar.

We vertrekken met bus **420** om **09.07 uur** aan de halte Wommelgem Dorp in de Welkomstraat (Puntzak) (wees 10 minuten voor vertrek aan de halte aub). We rijden tot Pulle Dorp waar we rond 09.41 uur toekomen om

vandaar de wandeling te beginnen. Onze picknick eten we op in café De Toekomst in Vorselaar.

In de namiddag wandelen we langs het kasteel van Vorselaar en de Vispluk richting Sassenhout waar we bus 420 naar Wommelgem nemen. Terug rond 17.00 uur.

Kasteel van Vorselaar

De aprilwandeling vindt plaats op vrijdag **5 april 2024**. We wandelen door de bossen en langs het vliegveld in Brasschaat tot de picknickplaats café Las Vegas. Na de middag gaat het via de Inslag, langs het fort van Brasschaat en het anti-tankkanaal terug naar de bushalte van bus 640.

We vertrekken aan de halte Wommelgem Dorp (Puntzak) om **8.24** uur (wees 10 minuten voor vertrek aan de halte aub) met bus **420** tot de halte Silsburg. Daar stappen we over op **tram 24** tot de halte Rooseveltplaats. Daar nemen we tenslotte bus **640** om **09.10** uur naar Loenhout tot de halte Bosduinstraat waar we de wandeling aanvangen.

We keren langs Antwerpen met bus 640, tram 24 en bus 420 of 421 terug naar Wommelgem.

Terug rond 17.00 uur.

Meebrengen:

regenkleedij, buskaart, stapschoenen, picknick, geld voor dranken

De afstand is gewoonlijk ongeveer 15 km. Als alles naar wens verloopt komen we ten laatste rond 17 uur terug in Wommelgem toe.

Flyers met alle informatie over deze wandelingen zijn te bekomen aan het loket van de sportdienst in het Brieleke.

Herman Meeus

FAMILIENIEUWS

* We vernamen het overlijden van ons lid Monique Claessens. Zij werd geboren te Wommelgem op 5 november 1945 en overleed op de Palliatieve Eenheid van het H. Hartziekenhuis te Lier op 12 december 2023.

* Wij wensen onze medebestuurder Clement Huysmans een spoedig herstel toe. Clement kampt al enige tijd met aanslepende ziekteverschijnselen en is momenteel opgenomen in het RVH Compostella in Borsbeek.

EEN TOEMAATJE-Het gevarieerde verleden van de Kapittelstraat

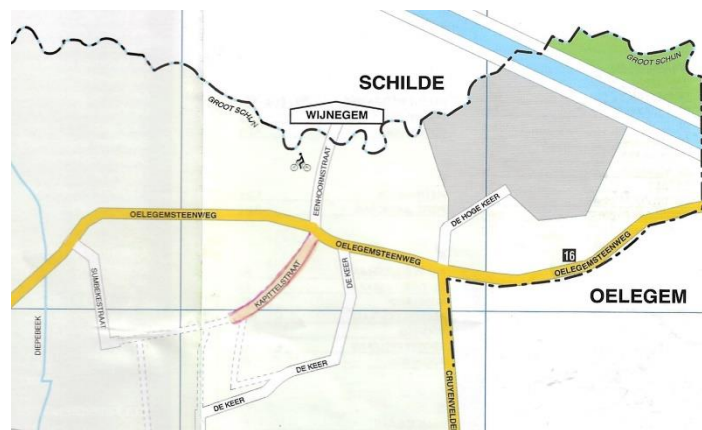
De Wommelgemse straatnaam **Kapittelstraat** heeft niets te maken met kapittel- of sprokkelhout. Dat zou pas raar zijn want sinds de tijd van Godfried Van Bouillon (+ 1100) tot in de achttiende eeuw telde Wommelgem nauwelijks enkele percelen bos. De verklaring is eenvoudiger : in de omgeving waren veel gronden eeuwenlang eigendom van het kapittel van de Sint-Gummaruskerk in Lier.

Het woord kapittel is afgeleid van het Latijnse woord voor hoofd, caput. Hoofd verwijst hier niet naar een lichaamsdeel, maar naar de plaats waar beslissingen worden genomen. Of er ooit een Lierse kanunnik (een priester die deel uitmaakt van een kapittel) voet heeft gezet in de Kapittelstraat is zeer de vraag. Waarschijnlijk moesten ze niet zelf over de stoffige of slijkerige Wommelgemse wegen stappen om de jaarlijkse pacht op te halen of het hen toekomende gedeelte van de 'tienden' in dit deel van Wommelgem. Overigens bezat het Lierse kapittel elders in Wommelgem niet alleen gronden, maar ook een hoeve. Die hoeve en de hele omgeving van de huidige **Kapelaan Staslaan** waren eeuwenlang eigendom van de Lierse paters. Ondanks de paters heeft de Kapittelstraat een allesbehalve religieuze geschiedenis. In de jaren zestig van de vorige eeuw bevond zich hier een niet zo bescheiden afvalstortplaats. In de jaren tachtig, toen Wommelgem meerdere sterke motorcrossers telde, vonden er motorcrossen plaats. Gelukkig was het stort toen al verdwenen.

En op de kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, omstreeks 1777 opgesteld door graaf de Ferraris en zijn studenten, staat op een terrein langs de Kapittelstraat een boogschutterswip ingetekend. Een

fantasietje van een van de tekenaars? Want op het 'Schuttershof', langs de Welkomstraat, is zo'n tekening niet te zien. Dat Schuttershof wordt wel regelmatig vermeld in schriftelijke bronnen, maar van een wip langs de Kapittelstraat vonden we tot nog toe geen vermelding.

Koen Mortelmans.

(n.v.d.r. - Zie ook "Proeve tot verklaring der Wommelgemse straatnamen " – A. Sledsens in "De Krijter", 22jrg. 1987 -blz.: 84)

VOORSPELLINGEN

Ergens lazen we

Om te weten welk weer ge in het jaar gaat krijgen, zet ge een twijg van een vlier in 't water. Springen na zekere tijd alle botten open, ontwikkelen ze zich en komen ze ook tot bloei, dan komt er een goede zomer. Verdrogen ze echter dan moet ge van de zomer niet veel goeds verwachten....

Proberen maar?

Werkten mee aan dit nummer : Bestuursorgaan, Herman Meeus, Gemma Sysmans, Koen Mortelmans, Etienne Swans